

Spoločné vyhlásenie

Európskeho parlamentu, Rady EÚ a Európskej komisie o decentralizovaných agentúrach

Decentralizované agentúry EÚ stali bežnou súčasťou spôsobu fungovania Únie, tak ako je to v prípade mnohých členských štátov. V roku 2011 vykonávalo širokú škálu dôležitých úloh tridsaťjeden decentralizovaných agentúr, pričom využívali nezanedbateľný objem zdrojov: prispievali k vykonávaniu dôležitých politík Únie, čím pomáhali všetkým inštitúciám, a najmä Komisii, sústrediť sa na kľúčové úlohy tvorby politík. Agentúry taktiež zohrávajú úlohu pri podporovaní rozhodovacieho procesu prostredníctvom zoskupovania technických alebo špecializovaných odborných znalostí, ktoré sú dostupné na európskej a vnútroštátnej úrovni, a tým pomáhajú zlepšovať spoluprácu medzi členskými štátmi a EÚ v dôležitých oblastiach politík. Okrem toho rozširovanie agentúr mimo Bruselu a Luxemburgu prispieva k zviditeľňovaniu Únie v rôznych členských štátoch.

Agentúry sa zriaďovali jednotlivo a ich vznik nesprevádzala celková vízia ich úlohy a miesta v rámci Únie. Po oznámení Komisie s názvom „Európske agentúry – ďalší postup“¹, adresovanom Európskemu parlamentu a Rade v marci roku 2008, si tieto tri inštitúcie uvedomili dôležitosť úlohy decentralizovaných agentúr pri vykonávaní politík EÚ ako nezávislých právnych subjektov a potrebu vytvoriť z nich z tohto hľadiska účinnejší nástroj. S cieľom posúdiť súčasnú situáciu, konkrétne koherentnosť, efektívnosť, zodpovednosť a transparentnosť týchto agentúr, a spoločne identifikovať spôsob zlepšenia ich činnosti sa Európsky parlament, Rada Európskej únie a Komisia dohodli, že otvoria medziinštitucionálny dialóg o decentralizovaných agentúrach, ktorý viedol k vytvoreniu medziinštitucionálnej pracovnej skupiny (IIWG) v marci 2009.

IWG sa zaoberala viacerými kľúčovými otázkami, ktoré nastolili zúčastnené inštitúcie, vrátane úlohy a postavenia agentúr v rámci inštitucionálnej architektúry EÚ, ich vytvárania, štruktúry a fungovania, ako aj otázkami súvisiacimi s ich financovaním, rozpočtom, s dohľadom nad nimi a s ich riadením.

Spoločný prístup uvedený v prílohe vychádza zo záverov, na ktorých sa dohodla IWG v súvislosti s decentralizovanými agentúrami. Netýka sa ani agentúr, ktoré fungujú v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky, ani výkonných agentúr.

Pre Európsky parlament, Radu Európskej únie a Európsku komisiu je tento spoločný prístup, uvedený v prílohe k tomuto dokumentu, referenčným dokumentom. Napriek tomu, že plne uznávajú právne nezáväzný charakter tohto spoločného vyhlásenia a spoločného prístupu v jeho prílohe, a bez toho, aby boli dotknuté ich príspevky do legislatívneho procesu a ročného rozpočtového postupu, inštitúcie zohľadnia tento spoločný prístup v kontexte všetkých svojich budúcich rozhodnutí týkajúcich sa decentralizovaných agentúr EÚ, a to po vykonaní analýzy v každom jednotlivom prípade.

V politickom a hospodárskom kontexte, ktorý ovláda záujem o nárast efektívnosti, uvedené tri inštitúcie naliehavo vyzývajú decentralizované agentúry, aby sa usilovali o racionalizáciu svojej činnosti a zvýšenie výkonu prostredníctvom realizácie tých zásad stanovených v spoločnom prístupe, ktoré partia do ich pôsobnosti.

Členské štáty sa tiež vyzývajú, aby vytvorili pre decentralizované agentúry podmienky na čo najefektívnejšie fungovanie tak, že zohľadnia tie prvky spoločného prístupu, ktoré sa ich týkajú.

¹ Pozri KOM(2008) 135.

Vzhľadom na špecifickosť každej z agentúr by Komisia mala najneskôr do konca roku 2012 predložiť plán krokov nadväzujúcich na spoločný prístup s konkrétnymi harmonogramami plánovaných iniciatív. Tento plán by sa mal v relevantných prípadoch realizovať v spolupráci s agentúrami. Komisia by mala o pokroku v realizácii tohto plánu pravidelne informovať Európsky parlament a Radu, pričom prvýkrát by sa tak malo stať do konca roku 2013.

Spoločný prístup

I. Úloha a postavenie agentúr v rámci inštitucionálnej architektúry EÚ

Definícia a klasifikácia agentúr

1. S cieľom vyhnúť sa nejasnostiam pre občanov a zainteresované strany:
 - by sa pre budúce agentúry mal používať štandardný názov „Agentúra Európskej únie pre...“
 - by sa mala preskúmať možnosť zosúladenia názvov existujúcich agentúr; mali by sa však zohľadniť všetky náklady, ktoré by z toho vyplývali, ako aj už etablovaný imidž danej agentúry.

Zriaďovanie agentúr a ukončovanie ich činnosti

2. Rozhodnutie o vytvorení novej agentúry by malo vychádzať z objektívneho posúdenia vplyvu, týkajúceho sa všetkých príslušných možností. Komisia by mala v záujme racionalizácie tohto procesu vytvoriť vzorové štandardné ustanovenia, ktoré sa použijú v každom ustanovujúcom akte.
3. Dôležité je, aby sa počiatočná fáza vzniku agentúr zrealizovala čo najlepšie, pričom za to zodpovedá Komisia. Preto by sa Komisia mala splnomocniť na prijímanie riadiacich opatrení vrátane vymenúvania dočasne vyslaného personálu a dočasného riaditeľa (v zásade by malo ísť o úradníka z Komisie, aj keď je možné urobiť odôvodnenú výnimku).
4. Ustanovujúce akty agentúr by mali obsahovať buď doložku o ukončení činnosti alebo doložku o preskúmaní. Rozhodnutie o tom, ktorá z týchto dvoch doložiek je lepším riešením, by sa malo robiť v každom prípade osobitne, pričom by sa mali zohľadniť špecifiká jednotlivých agentúr. Každú doložku o ukončení činnosti musia sprevádzať súvisiace ustanovenia o rozpustení agentúry, ktoré sa majú konkrétne týkať otázok zamestnaneckých zmlúv a rozpočtových mechanizmov.
5. Na posúdenie možnosti rozpustenia agentúr alebo ich zlúčenia by sa mali použiť spoločné a objektívne kritériá:
 - zlúčenie agentúr by sa malo zväžiť v prípade, ak sa ich príslušné úlohy prekrývajú, ak sa dá uvažovať o synergiách alebo ak by sa spojením do väčšej štruktúry zvýšila ich efektívnosť.
 - zrušenie agentúry by mohlo byť riešením v prípade agentúr, ktoré nedosahujú očakávané výsledky; ak je však takáto agentúra stále najvýznamnejšou možnosťou z politického hľadiska, mala by sa uskutočniť jej reforma.

Sídlo agentúr a úloha hostiteľskej krajiny

6. Bez toho, aby bolo dotknuté politické rozhodnutie o sídle agentúry prijaté buď spoločnou dohodou medzi zástupcami členských štátov na úrovni hláv štátov alebo predsedov vlád, alebo Radou, a bez toho, aby bola dotknutá potreba geografického rozšírenia a cieľ, ktorí si v decembri 2003 stanovili zástupcovia členských štátov, ktorí sa zišli na úrovni hláv štátov a predsedov vlád (pri rozhodovaní o sídle nových agentúr by sa mali uprednostniť nové členské štáty):
 - rozhodnutie o sídle agentúry by sa malo prijať pred koncom legislatívneho procesu, aby sa umožnilo zriadenie agentúry priamo v jej sídle;
 - medzi objektívne kritériá, ktoré by sa mali zohľadniť s cieľom prispieť k procesu rozhodovania o voľbe sídla agentúry, môžu patriť:
 - zabezpečenie, že agentúru možno zriadiť na mieste pri nadobudnutí účinnosti jej ustanovujúceho aktu,
 - dostupnosť lokality,
 - existencia primeraných vzdelávacích zariadení pre deti personálu,
 - primeraný prístup detí a manželských partnerov na trh práce, k sociálnemu zabezpečeniu a zdravotnej starostlivosti;
 - členské štáty by sa mali pri predkladaní ponúk na poskytnutie sídla pre agentúru týmto kritériám venovať transparentným spôsobom. Komisia môže v prípade potreby pomôcť s posudzovaním ponúk členských štátov.
7. Pokiaľ ide o špecifické kritériá dostupnosti:
 - Členský štát, v ktorom sa sídlo agentúry nachádza v súčasnosti, by mohol zvážiť, či a ako možno zlepšiť dostupnosť, aby sa zvýšila celková efektívnosť agentúry a zabezpečila ešte lepšia komunikácia so zainteresovanými stranami,
 - počas pravidelného hodnotenia agentúr by sa mohla posúdiť aj dostupnosť agentúry.
8. Hostiteľský štát by mal pri prijímaní ustanovujúceho aktu agentúry prijať formálny záväzok, ktorým sa zabezpečí, že v čase začatia prevádzky agentúry budú splnené všetky potrebné podmienky na jej fungovanie. Okrem toho by sa mal zaviazat', že bude aj naďalej – teda aj po jej ustanovení – reagovať na potreby agentúry a zabezpečovať potrebné podmienky na jej bezproblémové fungovanie.
9. Všetky agentúry by mali mať už pred začiatkom svojej prevádzky uzavreté dohody o sídle. Tie, ktoré ich ešte nemajú, by mali s príslušnou hostiteľskou krajinou takúto dohodu uzavrieť v súlade s právnym poriadkom príslušného členského štátu. Komisia na základe existujúcich najlepších postupov zostaví súbor ustanovení, ktoré budú slúžiť ako dobrý orientačný nástroj pre budúce dohody o sídle.

II. Štruktúra a správa agentúr

Správna rada

10. Na zlepšenie činnosti správnych rád agentúr a posilnenie ich kapacít dohľadu nad administratívnym, prevádzkovým a rozpočtovým riadením agentúr, a to pri zaručení úplného zapojenia členských štátov a Komisie:

- by malo byť zloženie správnej rady takéto:
 - jeden zástupca z každého členského štátu,
 - dvaja zástupcovia z Komisie, bez toho, aby boli dotknuté príslušné mechanizmy pre existujúce agentúry
 - podľa potreby jeden člen, ktorého vymenuje Európsky parlament, bez toho, aby boli dotknuté príslušné mechanizmy pre existujúce agentúry,
 - podľa potreby značne obmedzený počet zástupcov zainteresovaných strán,
- by sa členovia správnych rád mali vymenúvať vzhľadom na ich znalosti týkajúce sa ťažiskovej činnosti agentúry, pričom treba zohľadniť príslušné riadiace, administratívne a rozpočtové zručnosti,
- by funkčné obdobie členov správnej rady malo trvať štyri roky (obnoviteľné); by všetky zúčastnené strany mali zvýšiť úsilie, aby obmedzili výmenu svojich zástupcov v správnych radoch, a to s cieľom zabezpečiť kontinuitu práce správnej rady,
- by sa s cieľom zracionalizovať proces rozhodovania v agentúre a prispieť k zvýšeniu účinnosti a efektívnosti mala (ak sa od toho očakáva vyššia efektívnosť) zaviesť dvojúrovňovú štruktúru správy: okrem správnej rady, ktorá zabezpečuje všeobecné smerovanie pre činnosti agentúry, by mal fungovať menšia výkonná rada, v ktorej by mala mať zastúpenie Komisia a ktorá by podrobnejšie monitorovala činnosti agentúry, s cieľom posilniť dohľad nad administratívnym a rozpočtovým riadením, najmä v súvislosti s otázkami auditu.

11. Vo všetkých agentúrach by sa mala vypracovať a uplatňovať ucelená politika predchádzania a zvládania konfliktu záujmov v súvislosti s členmi správnej rady, bez ohľadu na to, či sa na jej činnosti zúčastňujú ako súkromné osoby alebo nie.

12. Aby sa situácia v agentúrach zosúladila so situáciou v inštitúciách, správnej rade agentúry by sa mali udeliť právomoci menovacieho orgánu, a to nielen pokiaľ ide o riaditeľa, ale aj ostatných členov. S výnimkou vymenúvania riaditeľa do funkcie by sa však týmito právomocami mal poveriť práve riaditeľ, pričom správna rada by sa mala zapájať len vo výnimočných prípadoch.

13. V záujme konzistentnosti by mali správne rady v zásade prijímať rozhodnutia pomocou rovnakých hlasovacích pravidiel:

- absolútnou väčšinou pri otázkach týkajúcich sa bežnej činnosti
- dvojtretinovou väčšinou pri vymenúvaní a odvolávaní riaditeľa, vymenúvaní predsedu správnej rady, prijímaní ročného rozpočtu a pracovného programu. V osobitných odôvodnených prípadoch sa môžu ustanoviť výnimky z uvedeného prístupu.

Riaditeľ

14. Vzhľadom na široký rozsah úloh, ktoré sa riaditeľom agentúr pridávajú na základe zakladajúcich aktov, je ich úloha pre riadenie agentúry kľúčová, najmä pokiaľ ide o celkový manažment agentúry a jej vzťah k inštitúciám EÚ. Zodpovedajú za správne riadenie agentúr a za plnenie povinností pridelených agentúram. V tomto kontexte sú konkrétne zodpovední za realizáciu pracovných programov, plnenie rozpočtu a vykonávanie rozhodnutí, ktoré prijala správna rada, a majú plnú riadiacu právomoc vo finančných a personálnych otázkach. Sú právnymi zástupcami agentúry.
15. Riaditelia agentúr sa v prvom rade zodpovedajú správnej rade, ktorej predkladajú výročnú správu vrátane účtovných závierok. Zodpovedajú sa aj Európskemu parlamentu a Rade za využívanie príspevku EÚ prostredníctvom každoročného udeľovania absolutória. Postup udeľovania absolutória sa však zameriava na zodpovednosť a dodržiavanie predpisov, a nie na výsledky samé o sebe. Dôvodom je okrem iného absencia výkonnostných ukazovateľov. Riaditelia agentúr by preto mali byť vo väčšej miere braní na zodpovednosť za výsledky svojej činnosti. V tejto súvislosti by sa mali zaviesť špecifické výkonnostné ukazovatele, ktoré by umožňovali reálne posúdenie dosiahnutých výsledkov z hľadiska cieľov.
16. Na účely rešpektovania autonómie agentúr by riaditeľov mala vymenúvať správna rada zo zoznamu, ktorý vypracuje Komisia na základe otvoreného a transparentného výberového konania, v ktorom sa zaručí prísne hodnotenie kandidátov a vysoká úroveň nezávislosti. V osobitných odôvodnených prípadoch sa môžu z tohto postupu ustanoviť výnimky.
17. Funkčné obdobie riaditeľov je vymedzené v zakladajúcich aktoch agentúr. V prípade, že mal riaditeľ dobré výsledky, správna rada, ktorá má funkciu menovacieho orgánu, sa môže rozhodnúť, že mu mandát raz predĺži. Táto možnosť sa posudzuje na základe hodnotenia prvého mandátu riaditeľa, v ktorom sa prihliada na výročné hodnotiace správy a plánované požiadavky na agentúru v nasledujúcich rokoch. Riaditeľ, ktorého funkčné obdobie sa predĺžilo, by sa nemal zúčastniť na ďalšom výberovom konaní na rovnakú funkciu na konci celého svojho funkčného obdobia.
18. Vo všetkých agentúrach by sa mala vypracovať a uplatňovať ucelená politika predchádzania a zvládania konfliktu záujmov v súvislosti s riaditeľmi. Komisia by spolu s agentúrami mala preskúmať, či existuje priestor na zosúladený postup.
19. Navrhnuť by sa mal postup na odvolanie riaditeľa v prípade zneužitia právomocí, neuspokojivých výsledkov alebo opakovaných/závažných nedostatkov; tento postup by mal byť zrkadlovým obrazom postupu vymenúvania.

Iné vnútorné orgány:

20. Malo by sa zlepšiť fungovanie vedeckých výborov:

- agentúry by si mali vymieňať informácie o svojich skúsenostiach s vedeckými výbormi a podľa možností prispievať k rozvoju koordinovaného prístupu k spoločným problémom v tejto oblasti. Komisia poskytne v prípade potreby podporu;
- výberové konania by sa mali pravidelne preskúmať, najmä v kontexte hodnotenia agentúry. Posudzovať by sa mali tieto prvky: stupeň transparentnosti agentúr, ich hospodárnosť a ich schopnosť zabezpečiť nezávislosť a kompetentnosť členov vedeckých výborov a predchádzať konfliktu záujmov;

- plne zaručiť by sa mala nezávislosť vedeckých expertov, okrem iného presadzovaním najvyšších štandardov, stanovením dôkladných výberových kritérií a podporou najlepších postupov. Komisia poskytne usmernenia týkajúce sa týchto štandardov, kritérií a najlepších postupov vrátane pokynov, ako by sa mali zapojiť vnútroštátni partneri agentúr EÚ. Okrem toho by sa táto otázka mala riešiť aj pri pravidelných externých hodnoteniach agentúr.
21. Pokiaľ ide o odvolacie rady, uplatňovať by sa mali rovnaké opatrenia ako pri vedeckých výboroch, a to najmä z hľadiska výmeny najlepších postupov a posudzovania výberových konaní. Naďalej by sa mala zaručovať nestrannosť a nezávislosť ich členov na základe transparentných a objektívne overiteľných kritérií, ktoré stanovujú agentúry. V tejto súvislosti by sa mala výberu členov odvolacích rád spomedzi personálu agentúry a/alebo členov jej správnej rady venovať veľká pozornosť a nemali by sa pri ňom spochybníť uvedené zásady nestrannosti a nezávislosti.
22. Vzhľadom na dôležitosť príspevkov členských štátov k práci vnútorných orgánov agentúr je vhodné, aby tieto štáty pravidelne skúmali primeranosť zdrojov/personálu určených na tento účel a prijímali primerané opatrenia na nápravu potenciálnych nedostatkov. Okrem toho je dôležité, aby v súvislosti s činnosťou agentúr zabezpečili tok informácií medzi rôznymi dotknutými orgánmi na vnútroštátnej úrovni, a to okrem iného tak, že v rámci vlastnej štátnej správy vymenujú kontaktné osoby zodpovedné za vzťahy s danou agentúrou. Touto kontaktnou osobou by mal byť v zásade zástupca daného členského štátu v správnej rade.

III. Fungovanie agentúr

23. Na účely poskytnutia administratívnej podpory, ktorú agentúry potrebujú na čo najefektívnejšie fungovanie, možno navrhnúť tieto tri možnosti:
- zlepšenie alebo rozšírenie služieb poskytovaných Komisiou,
 - zlúčenie menších agentúr s cieľom dosiahnuť úspory z rozsahu, a to na základe posúdenia vplyvu,
 - spoločné využívanie služieb viacerými agentúrami, či už pre blízkosť ich sídiel alebo oblasti politik.
24. Pokiaľ ide o vytváranie utajovaných skutočností EÚ alebo manipuláciu s nimi, agentúry by podľa možnosti a potreby mali uplatňovať stupeň ochrany, ktorý je rovnocenný klasifikácii na základe bezpečnostných predpisov Rady alebo Komisie:
- príslušné ustanovenia by mali byť uvedené v ustanovujúcich aktoch. Pri existujúcich agentúrach by mali ich správne rady čo najskôr prijať náležité rozhodnutia, a to ešte pred formálnou zmenou a doplnením ustanovujúcich aktov;
 - vloženie akýchkoľvek nových ustanovení o utajovaných skutočnostiach by nemalo byť na úkor existujúceho práva Európskeho parlamentu na prístup k informáciám o agentúrach, ani by z neho nemalo vyplývať znásobenie počtu dvojstranných dohôd medzi EP a orgánmi a agentúrami EÚ.
25. Mali by sa zracionalizovať medzinárodné vzťahy agentúr:

- agentúry, v ktorých mandáte alebo pracovnom programe sa predpokladá spolupráca s tretími krajinami a/alebo medzinárodnými orgánmi, by na túto činnosť mali mať jasnú stratégiu. Táto stratégia by mala byť v zásade zakotvená v ročnom a/alebo viacročnom pracovnom programe, v ktorom by sa mali upresniť súvisiace zdroje, a mali by sa v nej ustanoviť zásady a postupy medzinárodnej spolupráce;
- prostredníctvom tejto stratégie a primeraných pracovných dojednaní s partnerskými GR v Komisii by sa malo zabezpečiť, aby agentúry fungovali v rámci svojho mandátu a v existujúcom inštitucionálnom rámci a aby neboli vnímané tak, že reprezentujú pozíciu EÚ navonok alebo zaväzujú EÚ k medzinárodným záväzkom;
- stratégia a osobitné iniciatívy s medzinárodným rozsahom (napr. administratívne dohody s tretími krajinami) by mali podliehať schváleniu správnu radou;
- medzi agentúrami, Komisiou a príslušnými delegáciami EÚ by sa mala uskutočňovať včasná výmena informácií o príslušných medzinárodných činnostiach, aby sa zabezpečila konzistentnosť politiky EÚ.

26. Agentúry by mali byť oprávnené zapojiť sa do komunikačných činností, a to v tomto rámci:

- obsah a vykonávanie komunikačnej stratégie agentúry by mali byť ucelené, relevantné a koordinované so stratégiami a činnosťami Komisie a ostatných inštitúcií s cieľom zohľadniť širší obraz EÚ;
- Komisia v spolupráci s agentúrami vypracuje základné zásady komunikačných stratégií agentúr;
- komunikačné činnosti by nemali byť na úkor ťažiskových úloh agentúr;
- uľahčiť by sa mal prístup agentúr ku kľúčovým komunikačným nástrojom a koordinačným štruktúram. Agentúry by tiež mali mať možnosť využívať rámcové zmluvy Komisie.

IV. Plánovanie činností a zdrojov

Ročné a viacročné pracovné programy

27. Pokiaľ je to možné, ročné pracovné programy by sa mali zakladať na šablóne, aby sa uľahčilo porovnanie.
28. Okrem ročných pracovných programov by agentúry mali vypracúvať aj viacročné strategické programy alebo usmernenia, prispôsobené špecifikám svojich činností. Takéto viacročné plánovanie činnosti by malo byť spojené s viacročným plánovaním zdrojov (najmä pokiaľ ide o rozpočet a personál).
29. Vždy by sa malo konzultovať s Komisiou, ktorá by mala poskytnúť formálne poradenstvo k obom dokumentom. Viacročné pracovné programy by sa mali konzultovať aj s Európskym parlamentom, a to za predpokladu, že účelom týchto konzultácií je výmena názorov a výsledok je pre agentúru nezáväzný. Pokiaľ ide o ročný pracovný program, malo by sa pokračovať v súčasnom postupe, keď ho riaditeľ agentúry predkladá príslušnému výboru EP.
30. Viacročné pracovné programy by mali obsahovať opatrenia potrebné na reakciu na výsledky celkových hodnotení.

31. Agentúry a Komisia by mali vypracovať kľúčové ukazovatele výkonnosti a prispôbiť ich špecifikám agentúr. Okrem toho by sa malo posilniť a zosystematizovať prepojenie medzi finančnými a ľudskými zdrojmi a každým konkrétnym opatrením, ktoré sa má vykonať. Skvalitniť by sa malo aj prepojenie medzi ročnými pracovnými programami a viacročným programom.
32. Riaditeľ by mal podávať správnej rade správu o pokroku agentúry pri vykonávaní viacročného pracovného programu. Malo by sa tak stať ešte pred stanovením cieľov nasledujúceho ročného pracovného programu, pričom uvedená správa by sa mala začleniť do cyklu podávania správ v rámci ročného pracovného programu.

Ľudské zdroje

33. V rozsahu potrebnom na zabezpečenie bezproblémového fungovania agentúr by sa malo vynaložiť úsilie na zjednodušenie postupov agentúr v oblasti ľudských zdrojov a na lepšie zohľadnenie ich špecifik v tejto oblasti, a to pri úplnom garantovaní dodržiavania zásad zodpovednosti a transparentnosti.
34. Plány personálnej politiky (PPP) agentúr by mali poskytovať úplný obraz ich personálnych potrieb, a preto obsahovať komplexné a podrobné informácie o počte všetkých typov externých zamestnancov vrátane dočasných zamestnancov a poskytovateľov služieb; naďalej by sa mali uvádzať informácie o povyšovaní a zohľadňovať rodová a geografická rovnováha. Od najmenších agentúr by sa nemalo vyžadovať, aby poskytovali odhad počtu povýšených zamestnancov na každú platovú triedu, ale iba celkový počet, a to preto, aby sa zamedzilo predčasnej identifikácii povýšených jednotlivcov. Komisia by v spolupráci s agentúrami mala vykonať potrebné úpravy šablóny PPP a zvážiť ďalšie možné vylepšenia formátu týchto plánov.
35. Plánovanie ľudských zdrojov agentúr, ktoré sa prezentuje v PPP, a príprava návrhu rozpočtu Únie musia byť konzistentné. Preto by sa mali zosúladiť kalendáre predkladania plánov pracovných miest a PPP. Agentúry by mali predložiť návrhy svojich PPP a plánov pracovných miest Komisii (a na informáciu aj správnej rade) do 31. januára. Agentúry by mali prijať svoje konečné PPP a predložiť ich rozpočtovému orgánu a Komisii do konca mája, pričom zohľadnia odôvodnené stanovisko Komisie k ich návrhom. Na účely transparentnosti musia agentúry v prípade, že sa rozhodnú nezohľadniť úplne stanovisko Komisie k návrhu PPP, poskytnúť primerané vysvetlenie.

Financovanie, riadenie rozpočtových zdrojov a rozpočtový postup

36. Agentúry by mali zlepšiť vnútorné plánovanie a všeobecný odhad príjmov, aby znížili vysokú mieru prenesených a zrušených prostriedkov. Komisia poskytne v tejto súvislosti usmernenia. Okrem toho by mali agentúry zlepšiť riadenie svojich záväzkov, aby ich zosúlادili so skutočnými potrebami.
37. Pri agentúrach, ktoré sú plne financované z rozpočtu EÚ, by sa mal prebytok vyrovnat' bežným spôsobom, t. j. nepoužitú prostriedky z roku n sa odpočítajú z dotácie EÚ na rok n+2 po vyrovaní v roku n+1.
38. Pri samofinancovaných agentúrach by sa mali nastaviť realistické poplatky, aby sa vyhlo nahromadeniu veľkých prebytkov.

39. Pri čiastočne samofinancovaných agentúrach by mali klienti uhrádzať plné náklady služieb, ktoré im tieto agentúry poskytujú, vrátane pomerného príspevku zamestnávateľa do dôchodkového systému. Pokiaľ ide o otázku spôsobu riešenia potenciálneho výpadku oproti odhadovaným príjmom z klientských poplatkov a potrebu zabezpečiť agentúram dostupnosť potrebných finančných prostriedkov, Komisia preskúma potrebu a možnosti vytvorenia transparentne fungujúceho rezervného fondu s obmedzeným viazaním.
40. Všetky agentúry by mali systematickejšie ako v súčasnosti uplatňovať systém zostavovania rozpočtu podľa činností/riadenia podľa činností (ABB/ABM). Dostupné nástroje uvedeného systému (t. j. na plánovanie, monitorovanie, vykazovanie a hodnotenie činností) by sa mali prispôbiť reálnym podmienkam agentúr. V tomto kontexte by sa mali agentúry podporiť, aby si vymieňali najlepšie postupy, pričom sa víta ich myšlienka vytvoriť súbor nástrojov ABB/ABM. Komisia poskytne v tejto súvislosti pomoc, a to napríklad zabezpečením všeobecnej odbornej prípravy v oblasti ABB pre agentúry.
41. Aby sa vyhlo zautomatizovaniu postupov, mali by všetci príslušní aktéri dodržať povinnosť v rámci rozpočtového postupu poskytnúť primerané odôvodnenie svojich žiadostí vzhľadom na rozpočet každej agentúry (žiadosť v rámci pôvodného rozpočtu, zvýšenie, zníženie).
42. Na odôvodnenie potreby dodatočných (finančných a/alebo ľudských) zdrojov v prípade, že sa agentúry nachádzajú v „štartovacej“ fáze alebo že sa im zadali nové úlohy, by sa legislatívnym a rozpočtovým orgánom mal predložiť legislatívny finančný výkaz.
43. Ak sa legislatívny orgán rozhodne prideliť agentúram ďalšie úlohy v porovnaní s pôvodným návrhom Komisie, za alternatívu k prideleniu dodatočných zdrojov by sa vždy mala považovať aj zmena priorit v rámci ich činností. V prípade pridelenia dodatočných zdrojov Komisia aktualizuje predchádzajúce legislatívne finančné výkazy, aby objasnila, prečo si dotknutá agentúra na plnenie ďalších úloh takéto zdroje vyžiadala. Následne by sa revidovaný legislatívny finančný výkaz predložil na rozpočtový dialóg. Rovnaký postup by mal platiť pre nové úlohy agentúry, ktoré nevyplývajú z úpravy jej základného aktu.
44. Každá úprava rozpočtu agentúr, ktorá si nevyžaduje schválenie rozpočtovým orgánom, by sa mu mala oznámiť aj s primeraným odôvodnením.
45. V rozsahu potrebnom na zabezpečenie bezproblémového fungovania agentúr by sa malo vynaložiť úsilie na zjednodušenie vykonávania rozpočtových pravidiel z ich strany, a to pri úplnom garantovaní dodržiavania zásad transparentnosti, zodpovednosti a riadneho finančného hospodárenia.

V. Zodpovednosť, kontroly a transparentnosť a vzťahy so zainteresovanými stranami

Požiadavky na vykazovanie

46. Požiadavky na vykazovanie zo strany agentúr by sa mali zracionalizovať a zosúladiť. V zásade by agentúry mali vypracovať jedinú výročnú správu; mali by však byť možné aj výnimky.
47. Jediná výročná správa by mala obsahovať informácie o vykonávaní ich ročného pracovného programu, pláne rozpočtovej a personálnej politiky, systémoch riadenia a internej kontroly, nálezoch interných/externých auditov, o krokoch nadväzujúcich na odporúčania auditorov a na odporúčania k absolútoriu, ako aj vyhlásenie o vierohodnosti od výkonného riaditeľa. Takáto správa by mohla obsahovať aj informácie vyplývajúce z finančných výkazov a zo správy o rozpočtovom a finančnom riadení, ktorá sa očakáva v kontexte postupu udeľovania absolútoría, a to za predpokladu, že sa dodržia časové obmedzenia prípravy ročnej konsolidovanej účtovnej závierky EÚ.

48. Pokiaľ je to možné, v záujme uľahčenia porovnávania by mala štruktúra výročnej správy obsahovať viacero spoločných prvkov vychádzajúcich z najlepších postupov v agentúrach. Komisia by mala v spolupráci s agentúrami vypracovať orientačnú šablónu.
49. Túto jedinú výročnú správu by mal vypracovať riaditeľ agentúry, ktorý by ju mal predložiť správnej rade agentúry na posúdenie. Riaditeľ alebo samotná rada by potom, do 1. júla, mali túto správu a posudok správnej rady postúpiť Dvoru audítorov, Parlamentu a Rade, ako aj Komisii.

Vnútorý audit

50. Náklady na základnú činnosť Útvary pre vnútorný audit (IAS) aj naďalej hradí Komisia. V rámci základnej audítorskej činnosti vykoná IAS posúdenie rizík na maximalizáciu pokrytia hlavných rizík počas trojročného cyklu, pričom v rámci možností zachová pri každej agentúre súčasnú prax jedného auditu ročne.
51. Vnútoré audity majú nepochybnú pridanú hodnotu a agentúry musia akceptovať zaťaženie, ktoré sa s nimi spája. Aby to mali jednoduchšie, IAS by mal prerokovať svoj plán auditov so správnymi orgánmi agentúr, aby sa vyhlo prekryvaniu oblastí auditu alebo kalendára auditov s oddeleniami vnútorného auditu, ak existujú, alebo s Dvorom audítorov.
52. Vnútorý audítor by mal aj naďalej podávať správy výkonnému riaditeľovi a správnej rade. Na úrovni rady, najlepšie výkonnej rady, by sa mali prijať primerané kroky nadväzujúce na závery auditu IAS. Nemali by sa tým zvyšovať administratívne výdavky.
53. Pokiaľ ide o architektúru vnútorného auditu agentúr, agentúry by mali mať možnosť zriadiť útvary vnútorného auditu, ktoré by dopĺňali prácu IAS. Preto sa môžu agentúry (výkonní riaditelia a rady) rozhodnúť, že zriadia oddelenie vnútorného auditu, ktoré bude dodržiavať medzinárodne uznávané normy vnútorného auditu, koordinovať audítorskú prácu a vymieňať si informácie s IAS. Ak to nie je hospodárne alebo možné, agentúry môžu rozhodnúť o poskytnutí zdrojov a spoločnom využívaní úplného oddelenia vnútorného auditu s inou agentúrou. Oddelenia vnútorného auditu by mali tiež mať povinnosť koordinovať plány auditu s IAS.

Externý audit

54. Bez toho, aby boli dotknuté právomoci Európskeho dvora audítorov (EDA), sa do externého auditu závierok agentúr pravdepodobne budú musieť zapojiť audítori zo súkromného sektora, aby sa čelilo nedostatku zdrojov EDA. V takomto prípade by sa malo vymenovanie takýchto audítorov uskutočniť v súlade s platnými predpismi a zaviesť by sa mali primerané kontrolné mechanizmy, aby sa zabezpečilo, že práca týkajúca sa legálnosti a správnosti príjmov a výdavkov a spoľahlivosti závierok agentúr sa vykonáva v súlade s požadovanými štandardmi. Všetky aspekty takýchto externalizovaných auditov vrátane ich vykázaných nálezov ostávajú v plnej zodpovednosti EDA, ktorý riadi všetky požadované administratívne a obstarávacie postupy a financuje ich, ako aj všetky ostatné náklady spojené s externalizovanými auditmi, z vlastného rozpočtu.
55. Naďalej by sa mala presadzovať spolupráca medzi všetkými zúčastnenými audítorskými orgánmi, a to s ohľadom na mandát, účel a právny alebo regulačný základ každého z nich.

Absolutórium

56. Agentúry by mali systematicky informovať svoje partnerské generálne riaditeľstvo v Komisii a Generálne riaditeľstvo Komisie pre rozpočet o výsledkoch auditu Európskeho dvora audítorov (v čo najskoršej fáze), ako aj o opatreniach, ktoré prijali na splnenie odporúčaní orgánu, ktorý udeľuje absolutórium, a Dvora.
57. Pri rozhodnutiach a uzneseniach o absolutóriu by bolo vhodné prísnejšie rozdelenie zodpovedností Komisie a agentúr. Do úvahy by sa mali plne brať odporúčania Rady o absolutóriu každej agentúry.
58. Mali by sa preskúmať možnosti zabezpečenia demokratickej zodpovednosti pre plne samofinancované agentúry (t. j. agentúry, ktoré financujú ich klienti), keďže sú orgánmi Únie zodpovedajúcimi za vykonávanie politik EÚ, ale nepodliehajú absolutóriu v zmysle ZFEÚ. Jednou z možností by mohlo byť, aby dotknuté agentúry predkladali Európskemu parlamentu, Rade a Komisii výročnú správu o plnení svojho rozpočtu a brali v nej do úvahy požiadavky alebo odporúčania Parlamentu a Rady.

System varovania

59. V prípade, že má Komisia vážny dôvod obávať sa, že správna rada agentúry sa chystá prijať rozhodnutia, ktoré nemusia byť v súlade s mandátom agentúry, môžu byť v rozpore s právom EÚ alebo v zjavnom rozpore s cieľmi politik EÚ, aktivuje systém varovania. V takomto prípade nastolí Komisia túto otázku formálne v správnej rade a požiada ju, aby príslušné rozhodnutie neprijala. Ak správna rada na danú žiadosť nezareaguje, Komisia túto skutočnosť formálne oznámi Európskemu parlamentu a Rade, aby mohli všetky tri inštitúcie podniknúť rýchle kroky. Komisia môže požiadať správnu radu, aby sa zdržala vykonávania problematického rozhodnutia, pokiaľ zástupcovia uvedených troch inštitúcií danú otázku neprerokujú.

Hodnotenie agentúr

60. V ustanovujúcom akte každej agentúry by sa malo ustanoviť pravidelné celkové hodnotenie, ktoré zrealizuje Komisia. Prvé takéto hodnotenie by sa malo uskutočniť päť rokov po začatí prevádzkovej fázy agentúry. Následné hodnotenia by sa mali vykonať každých päť rokov a pri každom druhom hodnotení by sa mala uplatniť doložka o ukončení platnosti/preskúmaní. Hodnotenia by sa mali vykonávať spôsobom, ktorý poskytne oprávnené dôvody na rozhodnutie o pokračovaní alebo ukončení mandátu agentúry. Preskúmať by sa mala aj možnosť vytvorenia spoločnej šablóny na hodnotenie agentúr.
61. Pre rozpočtovo náročné programy/činnosti agentúr by malo byť hodnotenie ex-ante buď povinné, alebo by sa malo vykonávať na žiadosť správnej alebo výkonnej rady, ak sa to pokladá za potrebné. Hodnotenie ex-post by malo byť povinné pre všetky programy/činnosti.
62. Agentúry by si mali pripraviť k záverom retrospektívnych hodnotení plán a akčný plán pre nadväzujúce kroky, a každé dva roky predkladať Komisii správu o pokroku. Kroky nadväzujúce na hodnotenie by mali byť úlohou správnej rady a v prípade existencie i výkonnej rady.
63. Okrem informácií o výsledkoch, ktoré sa predkladajú vo výročných správach agentúr, by mala Komisia na požiadanie poskytovať Parlamentu a Rade akékoľvek ďalšie informácie o hodnotení agentúr.

Transparentnosť a vzťahy so zainteresovanými stranami

64. Webové stránky agentúr by sa mali realizovať v čo najviac jazykoch, aby sa uľahčilo ich sledovanie pre občanov všetkých členských štátov. Agentúry by prostredníctvom svojich webových stránok mali poskytovať informácie potrebné na zabezpečenie transparentnosti, a to i finančnej transparentnosti.
65. Vzťahy agentúr so zainteresovanými stranami by mali byť v súlade s ich mandátom, inštitucionálnym rozdelením úloh v rámci medzinárodných vzťahov, s politikami a prioritami EÚ a s krokmi Komisie. Agentúry by mali vykonávať svoje funkcie v súčinnosti s rôznymi aktérmi, ktorí zodpovedajú za vymedzenie a vykonávanie danej politiky. Agentúry by mali taktiež objasniť rozdeľovanie úloh medzi ne a svojich vnútroštátnych partnerov. Ak nemajú príslušné zainteresované strany zastúpenie v správnych radách, mali by sa podľa možnosti a potreby zapojiť do práce vnútorných orgánov a/alebo poradných/pracovných skupín.

Predchádzanie podvodom, korupcii, nezrovnalostiam a iným nezákonným činnostiam, ich odhaľovanie a vyšetrovanie

66. Úloha OLAF-u vo vzťahu k agentúram by sa mala formalizovať, zviditeľniť a mala by mať väčšiu dôležitosť. Agentúry by nemali vyšetrovať skutočnosti, ktoré môžu viesť k vyšetrovaniu zo strany OLAF-u, a to v záujme zachovania dôkazov a/alebo zabránenia neúmyselnému varovaniu dotknutých osôb. Okrem toho by mali byť agentúry aktívnejšie pri predchádzaní podvodom a mali by o týchto činnostiach lepšie informovať.